

4.6.2013

Dnro 2068/4/12

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jussi Pajujoja

Esittelijä: Esittelijäneuvos Juha Haapamäki

POLIISIMIEHEN KÄYTÖS

1

KANTELU

Kantelija arvosteli 28.5.2012 lähettämässään sähköpostiviestissä Helsingin poliisilaitoksen ylikonstaapelin menettelyä. Kantelija kertoo olleensa yhteydessä ylikonstaapeliin saadakseen apua, mutta ylikonstaapelin Facebook-keskustelussa esittämä oli kantelijan mielestä todella loukkaavaa ja sai hänet pelkäämään poliisitoimenpiteen kohteeksi joutumista.

- - -

3

RATKAISU

Poliisipäällikkö toteaa lausunnossaan mm. seuraavaa

Perustuslain 21 §:n mukaiseen hyvään hallintoon kuuluu, että viranomaiset käyttäytyvät asiallisesti. Hallintolain 9 §:n mukaan viranomaisen on käytettävä asiallista, selkeää ja ymmärrettävää kieltä. Valtion virkamieslain 14 §:n 2 momentin mukaan virkamiehen on käyttäydyttävä asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla. Poliisilain 9 c §:n mukaan poliisimiehen on virassa ja yksityiselämässään käyttäydyttävä siten, ettei hänen käyttäytymisensä ole omiaan vaarantamaan luottamusta poliisille kuuluvien tehtävien asianmukaiseen hoitoon.

Helsingin poliisilaitos viittaa Eduskunnan apulaisoikeusasiamies Jukka Lindstedtin ratkaisun 3544/4/08 kannanottoon. Kannanotossa todetaan, että poliisimiehen käyttäytymiselle on lainsäädännössämme asetettu erityisen korkeat vaatimukset. Yksittäiselle poliisimiehelle tämä merkitsee sitä, että hänen on muistettava käyttäytyä asiallisella, luottamusta herättävällä tavalla. Sellaisetkin kärjistyksiset ja sanavalinnat, jotka vielä voitaisiin keskivertokansalaiselle sallia, eivät välttämättä sovi poliisimiehen virkatehtävässään esittämiksi. Poliisiin tulisi olla erityisen pidättyväinen ja mahdollisuuksien mukaan välttää sananvalinnoillaan antamasta viranomaisen kanssa asioivalle henkilölle sellaista kuvaa, että hänen sivistystään tai muutoin elämäntyylinsä jollain tavoin kyseenalaistettaisiin, tuomittaisiin tai väheksyttäisiin.

Helsingin poliisilaitos viittaa ylikonstaapelin selvitykseen ja toteaa hänen pyrkineen pitkän keskustelun aikana vilpittömästi auttamaan kantelijaa. Kantelun tarkoittamassa tapauksessa toimintaympäristö on ollut poliisin normaalista toiminnasta poikkeava ja sallii poliisilaitoksen näkemyksen mukaan jossain määrin vapaamman kielenkäytön. Saadun selvityksen perusteella keskustelussa 7.6.2011 alkanut arvailu ja arviointi kantelijan mielenterveydestä eivät kuitenkaan ole olleet sopusoinnussa viranomaistoiminnalta edellytettävän korostuneen asiallisuusvaatimuksen kanssa.

Voin pitkälti yhtyä tuossa lausunnossa esitettyyn. Minullakaan ei ole syytä epäillä, etteikö ylikonstaapeli olisi pyrkinyt auttamaan kantelijaa. Sanojensa valinnassa hän ei kuitenkaan selvästikään ole onnistunut. Kantelija on kokenut ylikonstaapelin viestit osin loukkaavaksi, varsinkin viittaukset mahdollisiin mielenterveysongelmiin. Hän myös pelännyt joutuvansa poliisitoimenpiteen kohteeksi, kun ylikonstaapeli on kertonut, että ”minulla on valtuudet ilmoittaa

sinusta lääkärille, joka arvioi terveydentilasi”.

Ymmärrän, miksi kantelija on kokenut saamansa viestit joiltain osin loukkaaviksi, vaikka ylikonstaapeli ei olekaan niitä sellaisiksi tarkoittanut. Ylikonstaapelin sanavalintoja voikin pitää jossain määrin varomattomina. Poliisilaitoskin on todennut, että kaikilta osin ylikonstaapelin menettely ei ole ollut sopusoinnussa viranomaistoiminnalta edellytettävän korostuneen asiallisuusvaatimuksen kanssa.

Keskustelu Facebookissa on sinänsä luonteeltaan erilaista kuin esimerkiksi viranomaisen tavomainen kirjeenvaihto ja sinänsä sallii keskustelunomaisemman kielenkäytön. Se on silti kirjallista kanssakäymistä, jolla on rajoituksensa. Kirjoitetusta viestistä puuttuvat monet henkilökohtaisen tapaamisen tärkeät elementit, kuten eleet, ilmeet ja välittömän reagoinnin mahdollisuus, joilla voidaan estää väärinymmärryksiä ja pehmentää viestiä.

Saadun lausunnon mukaan poliisilaitoksen johto on jo saattanut ylikonstaapelin menettelyä arvostelevan lausuntonsa hänen esimiehensä tietoon otettavaksi huomioon esimiesalaiskeskustelussa. Pidän riittävänä, että saatan käsitykseni ylikonstaapelin menettelystä hänen tietoonsa. Tässä tarkoituksessa lähetän hänelle jäljennöksen tästä päätöksestäni.